

Strategi för jämställdhet 2026–2030

Arbetsmarknadsdepartementet

Dokumentbeteckning

COM(2026) 113 Celexnummer 52026DC0113

Meddelande från Europeiska kommissionen till Europaparlamentet, Rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén Strategi för jämställdhet 2026–2030

Sammanfattning

Den 5 mars presenterade kommissionen meddelandet Strategi för jämställdhet 2026–2030. Strategin bygger vidare på den tidigare strategin för jämställdhet 2020–2025 och omfattar både särskilda åtgärder och åtgärder för att integrera arbetet för jämställdhet i allt EU-arbete.

I strategin presenteras kommissionens nya initiativ och fortsatta arbete. Åtgärder som presenteras är bland annat kartläggning av i vilken utsträckning som direktivet från 2004 om genomförandet av principen om likabehandling mellan kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster, och

direktivet från 2010 om tillämpning av principen om likabehandling av kvinnor och män som är egenföretagare, kommer till praktisk användning. En kartläggning av medlemsstaternas lagstiftning när det gäller våldtäkt som baseras på avsaknad av samtycke aviseras.

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om en strategi för jämställdhet 2026–2030.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

EU:s fördrag föreskriver att unionen i all dess verksamhet ska syfta till att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män och att främja jämställdhet mellan dem. Medlemsstaternas samhällen ska bland annat kännetecknas av principen om jämställdhet mellan kvinnor och män. Diskriminering på grundval av kön är förbjuden genom flera direktiv. Likaså är det en grundläggande rättighet enligt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna att jämställdhet mellan kvinnor och män ska säkerställas på alla områden, inbegripet i fråga om anställning, arbete och lön.

I de politiska riktlinjerna för perioden 2024–2029 tillkännagavs att kommissionen avsåg att anta en färdplan för kvinnors rättigheter samt en ny strategi för jämställdhet efter 2025.

Kommissionen antog 2025 ett meddelande i form av en färdplan för kvinnors rättigheter. Färdplanen ska utgöra riktlinjen för kommissionens arbete med jämställdhetsfrågor under den innevarande mandatperioden. Samtliga medlemsstater och EU:s institutioner har anslutit sig till färdplanen.

Kommissionen presenterade meddelandet om en ny jämställdhetsstrategi den 5 mars 2026.

1.2 Förslagets innehåll

I meddelandet slår kommissionen fast att jämställdhet är ett av EU:s kärnvärden och en förutsättning för att nå unionens strategiska mål, från att upprätthålla demokratin och rättsstatens principer till social sammanhållning och att främja säkerhet samt konkurrenskraft. Kommissionen understryker att en ökning av jämställdheten inom EU också leder till ökad tillväxt.

I strategin konstateras att den bygger vidare på framgångarna av den tidigare strategi som löpte 2020–2025. Strategin bygger på jämställdhetsintegrering i kombination med särskilda åtgärder. Den syftar till att ta till vara den fulla potentialen hos både kvinnor och män, och kommissionen påpekar att män har en nyckelroll både som allierade och förmånstagare av jämställdhet. Strategin ägnar särskild uppmärksamhet åt intersektionalitet och applicerar följaktligen ett intersektionellt perspektiv på jämställdhet.

Det framhålls att strategin kommer att medverka till förverkligandet av utvecklingsmålet 5 i Agenda 2030, de förnyade åtagandena inom ramen för Pekingplattformen och skyldigheterna enligt konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW). Samtidigt konstaterar kommissionen att ett ökat motstånd mot jämställdhet hotar de framsteg som vunnits.

Åtgärderna i meddelandet följer indelningen i färdplanen för kvinnors rättigheter och presenteras under åtta principer för jämställdhet samt ett avsnitt som handlar om EU:s externa dimension.

Den första principen handlar om frihet från könsbaserat våld samt rätten till att leva i säkerhet och värdighet. Digitala dimensioner av våld lyfts som ett nytt och allvarligt hot mot kvinnor och flickor. Kommissionen understryker att implementeringen av Europaparlamentets och rådets direktiv från 2024 om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer kommer att övervakas. Det juridiska läget i medlemsstaterna avseende våldtäkt baserat på avsaknad av samtycke ska kartläggas och en ny strategi för att bekämpa människohandel kommer att läggas fram under 2026. Kommissionen avser att fortsätta bevaka, och hålla dialog med, stora plattformar och sökmotorer mot bakgrund av de krav som ställs i Europaparlamentets och rådets förordning från 2022 om en inre marknad för digitala tjänster. Den handlingsplan mot cybertråkasserier som kommissionen har

presenterat ska följas upp och medlemsstaterna inbjuds att utveckla nationell politik på området. Kommissionen avser också att undersöka hur den bäst kan underlätta gränsöverskridande samarbete mellan medlemsstaterna. Kommissionen kommer att finansiera en andra, mer omfattande studie om förekomsten av könsrelaterat våld, inklusive digitala dimensioner av våld. Kommissionen avser lägga särskilt fokus på artificiell intelligens (AI) som kan användas för framtagning av skadliga s.k. deepfakes.

Den andra principen handlar om kvinnors fysiska och mentala hälsa. Det påpekas att det finns barriärer för kvinnors tillgång till hälso- och sjukvård och att det finns brister i forskning, diagnostik och behandling till följd av avsaknaden av ett könsperspektiv. Kommissionen kommer därför, tillsammans med den europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA), att undersöka möjligheterna att föreslå mer jämställda kliniska prövningar och könsinriktade kontrollåtgärder under ett läkemedels livscykel. Kommissionen ska därutöver finansiera en studie om ekonomiska och samhälleliga fördelar av att minska kvinnors hälsogap i behandling av vissa hälsofrågor, som till exempel klimakteriet. Vidare avser kommissionen att koncentrera sig på frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), bland annat genom att utveckla en metod för att inhämta statistik på området och stödja initiativ som avser att förbättra tillgången till preventivmedel inom unionen.

Den tredje principen handlar om lika lön, ekonomisk egenmakt och ekonomiskt oberoende. Kommissionen understryker att rätten till lika lön mellan kvinnor och män är fastslagen i fördragen samt kommer till uttryck i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Ett verktyg för könsneutral arbetsvärdering ska publiceras av Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE) under 2026. I samarbete med den Europeiska Investeringsbanken ska mätbara mål sättas för finansiering av företag ägda av kvinnor. Kommissionen anger att en kartläggning ska ske av i vilken utsträckning rådets direktiv från 2004 om genomförandet av principen om likabehandling mellan kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster, och Europaparlamentets och rådets direktiv från 2010 om tillämpning av principen om likabehandling av kvinnor och män som är egenföretagare, kommer till praktisk användning.

Den fjärde principen handlar om balans mellan arbete och privatliv samt jämställt omsorgsarbete. Kommissionen konstaterar att oavlönat hem- och omsorgsarbete är bland de huvudsakliga orsakerna till att kvinnor arbetar deltid eller inte har ett avlönat arbete. Kommissionen betonar i detta sammanhang vikten av implementeringen av Europaparlamentets och rådets direktiv från 2019 om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare, vilken kommer att åtföljas av två studier, varav en om rätt till ledighet av familjerelaterade skäl för egenföretagare.

Ett större initiativ på omsorgsområdet aviseras, bland annat med fokus på att förbättra arbetsvillkoren inom barn- och äldreården.

Den femte principen handlar om jämställda sysselsättningsmöjligheter och arbetsvillkor. Kommissionen påpekar att EU har satt som mål att halvera anställningsgapet mellan kvinnor och män till 2030. Kommissionen fokuserar bland annat på sexuella trakasserier på arbetsplatsen och påtalar att åtgärder övervägs inom ramen för den väntade lagstiftningen om kvalitativa jobb samt den kommande strategin om hälsa och säkerhet på arbetet. Risken att diskriminerande algoritmer används i samband med rekrytering lyfts, även detta inom ramen för möjliga åtgärder inom lagstiftningen om kvalitativa jobb. Europaparlamentets och rådets direktiv från 2022 om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag ska utvärderas och dess effektivitet ska bedömas senast 2029.

Den sjätte principen handlar om högkvalitativ och inkluderande utbildning och fortbildning. Tyngdpunkten i kommissionens insatser ligger på att bryta könsbundna studie- och yrkesval, avseende såväl kvinnor som män. Insatserna avser både att få fler flickor och unga kvinnor att söka sig till s.k. STEM-yrken (naturvetenskap, teknik, ingenjörskonst och matematik) och fler pojkar och unga män att söka sig till s.k. HEAL-yrken (hälsa, utbildning, administration och läskunnighet). Kommissionen uppmärksammar att män är underrepresenterade inom högre

utbildning, och överväger initiativ för att göra högre utbildning mer tillgänglig och åstadkomma att ett ökande antal studenter utexamineras.

Den sjunde principen handlar om ett aktivt, jämställt och säkert deltagande i offentligt och politiskt liv. Kommissionen uppmärksammar att antalet kvinnor som är europaparlamentariker sjönk efter det senaste valet, och att endast en tredjedel av nationella parlamentariker är kvinnor. Mot denna bakgrund avser kommissionen att kartlägga juridiska åtgärder och policyåtgärder i medlemsstaterna, för eventuella framtida åtgärder. Cybervåld, den digitala desinformation som riktar sig mot kvinnor som är politiker eller journalister, och anti-gendernarrativ på nätet pekas ut som särskilt allvarligt. Till följd av detta avser kommissionen att lägga fram en rekommendation om säkerhet i det politiska livet.

Den åttonde principen handlar om institutionella mekanismer för jämställdhet. Kommissionen har för avsikt att jämställdhetsintegrera alla EU:s politikområden. För att underlätta för medlemsstaterna att göra detsamma och senast 2027 ta fram nationella handlingsplaner för jämställdhet, ska EIGE starta en stödfunktion för jämställdhetsintegrering. Kommissionen understryker vikten av att den nya långtidsbudgeten blir jämställdhetsintegrerad samt understryker vikten av ett utökat samarbete med civilsamhället.

Avsnittet som handlar om EU:s externa dimension inleds med ett konstaterande att jämställdheten har fördröjts och till och med är på tillbakagång i vissa delar av världen. Kommissionen har för avsikt att lägga fram en fjärde handlingsplan för jämställdhet som ska löpa 2028–2034. Jämställdhet ska fortsätta att vara en genomgående prioritering inom såväl förhandlingarna inom det Östliga partnerskapet som pakten med länderna runt Medelhavet. En ny handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet emottas för anslutning och ett nytt initiativ för att underlätta tillgång till SRHR planeras inom ramen för det kommande meddelandet om humanitär hjälp.

Kommissionen framför även en uppmaning till medlemsstaterna, EU:s institutioner, de sociala parterna och civilsamhället att samarbeta med kommissionen för att förverkliga målet om jämställdhet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet innehåller inte några konkreta förslag till lagstiftningsåtgärder och får därför inte några effekter för det svenska regelverket.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Meddelandet innehåller inte några konkreta förslag som medför direkta budgetära konsekvenser.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om en strategi för jämställdhet 2026–2030. Att arbeta för jämställdhet är en integrerad del av arbetet med att upprätthålla respekten för unionens värden, inklusive stadgan om de grundläggande rättigheterna. Regeringens utgångspunkt är att säkerställa att EU:s politik genomsyras av jämställdhet, det vill säga att kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Regeringen konstaterar att den övergripande målsättningen är att säkerställa att EU lever upp till sina åtaganden utifrån fördragen. Utgångspunkt är de nationella jämställdhetspolitiska målen.

Regeringen välkomnar att strategin bygger på jämställdhetsintegrering av EU:s samtliga politikområden samtidigt som särskilda åtgärder vidtas inom specifika sakområden. Denna inriktning är i linje med regeringens utgångspunkt för unionens jämställdhetsarbete och skapar förutsättningar för en hållbar och varaktig utveckling.

Det är välkommet att strategin uppmärksammar de risker som cybervåld och könsbaserad desinformation kan föra med sig. Likaså är det välkommet att risken för att diskriminerande algoritmer används i samband med rekrytering lyfts. Att motverka

skadligt innehåll av typen skeva kroppsideal, pornografi med inslag av våld, desinformation, och hot och hat i digitala miljöer är en viktig fråga för regeringen. Utmaningarna kopplade till könsbaserat våld och hat i digitala miljöer är betydande och växande, och riskerar att få allvarliga konsekvenser för såväl jämställdheten som för det demokratiska samtalet. Regeringen anser att det är avgörande att unionen agerar kraftfullt för att säkerställa att digitaliseringen inte bidrar till att pressa tillbaka de jämställdhetsframsteg som uppnåtts. Regeringen anser att AI ska utvecklas ansvarsfullt, med respekt för mänskliga rättigheter, och bidra till ett tryggt, hållbart och jämställt samhälle.

I fråga om aviseringar om konkreta initiativ konstaterar regeringen att dessa i huvudsak är inriktade på policyinitiativ, inte ny lagstiftning. Regeringen hade välkomnat en avisering om ny lagstiftning angående våldtäkt baserad på avsaknad av samtycke. Regeringen anser att inriktningen att kartlägga enskilda medlemsstaters rättsliga åtgärder och policyåtgärder på ett antal områden är välavvägd i meddelandet i övrigt och kan komma att ge en gedigen kunskapsbas för eventuella framtida initiativ.

Strategins fokus på att säkerställa tillämpning av gällande lagstiftning är viktigt, särskilt i fråga om balans mellan arbete och privatliv. Det är välkommet att tyngdpunkten i förhållande till medlemsstaterna ligger på utvärdering av vidtagna åtgärder, stöd och verktyg samt utbyte av erfarenheter och idéer, vilket kan bidra

till att stärka effektiviteten i pågående nationella åtgärder i alla medlemsstater.

Regeringen välkomnar kommissionens ökade fokus på SRHR-frågor, liksom att villkoren för män och pojkar, särskilt vad gäller utbildning, har uppmärksammats i strategin. Det är vidare välkommet att strategin inkluderar åtgärder för strukturerad dialog med civilsamhället. Regeringen välkomnar också kommissionens ambition att fördjupa samarbetet med internationella organisationer på området.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är för närvarande inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är för närvarande inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Meddelandet har inte sänts på remiss.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då det rör sig om ett meddelande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Inte aktuellt då det rör sig om ett meddelande.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ingen förhandling är aktuell då det rör sig om ett meddelande. Löpande uppföljning av strategins genomförande väntas ske inom Europeiska unionens råd enligt tidigare etablerat arbetssätt. Likaså kommer strategins genomförande att diskuteras mellan medlemsstaterna och kommissionen inom högnivågruppen för jämställdhetsintegrering.

4.2 Fackuttryck och termer

Jämställdhetsintegrering:

Jämställdhetsintegrering är en internationellt etablerad strategi. Enligt Europarådets definition innebär jämställdhetsintegrering:

”(om)organisering, förbättring, utveckling och utvärdering av beslutsprocesser, så att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet.”

Definition från regeringsbeslut om jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet 2025–2029, (A2025/00105).

Könsbaserad desinformation

Begreppet ”könsbaserad desinformation” är ett relativt nytt policy- och forskningsbegrepp som etablerats främst under sent 2010-tal

och 2020-tal. Det är en direkt översättning av engelska termer som “gendered disinformation” och “gender-based disinformation”, vilka används i internationella organisationer som EU, FN och UNESCO samt i disinformationsforskning.

Begreppet syftar vanligtvis på desinformation som riktas mot eller använder kön och genus för att skada, delegitimera eller tysta individer eller grupper. Det handlar ofta om falska eller manipulerade narrativ som utnyttjar könsstereotyper, misogyni eller föreställningar om könsidentitet för politiska eller sociala syften.